Lietas arhīva Nr. CA-0066-19
ECLI:LV:LAAT:2019:0130.C26206017.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2019.gada 30.janvārī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale,
tiesneši A.Šilova un I.Stivriņš
ar tiesas sēdes sekretāri D.Somu,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2018.gada 25.septembra spriedumu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ 2017.gada 22.augustā (turpmāk tekstā arī prasītāja) iesniedza tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk tekstā arī atbildētāja) par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīja, ka viņas īpašumā ir 1/2 domājamā daļa no nekustamā īpašuma /adrese A/, kas stāv no dzīvojamās mājas, šķūņa un zemes gabala, bet pārējā īpašuma daļa ir atbildētājas īpašumā.

Pamats morālā kaitējuma piedziņai ir ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumu uzliktais pienākums piedzīt no viņas /pers. C/ labā materiālo zaudējumu 3 123,83 *euro*, kam prasītāja nepiekrīt. Tas radījis viņai morālo kaitējumu.

Par materiālās atlīdzības piedziņas nemaksāšanu prasītājas īpašums ir izliks pārdošanai izsolē un tāpēc – par apzinātu nepatiesu faktu sagrozīšanu iepriekš izskatītajā civillietā, prasītāja lūdz saukt pie atbildības /pers. C/ un piedzīt no viņas atlīdzību par nodarīto morālo kaitējumu 3 000 *euro*, kā arī atcelt nepamatoto zaudējumu piedziņu no viņas atbildētājas labā.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka prasību neatzīst, 2006.gadā tika veikti kanalizācijas, ūdensvada un verandas siltināšanas darbi, kuri neattiecas uz mājas rekonstrukcijas darbiem. Prasītāja bija saņēmusi naudas sodus par atkārtotu tiesas lēmumu nepildīšanu civillietā Nr.C22045607. Pēc tiesas sprieduma prasītāja turpināja liegt atbildētājas ģimenei izmantot koridoru, kā arī ar cirvi nogrieza atbildētājas elektrības vadus koridorā, padarot atbildētājas dzīvi savā mājas daļā par neiespējamu. Pēc tam atbildētāja ar ģimeni bija spiesta pamest māju. Atbildētāja lūdza tiesu piedzīt no prasītājas viņai radušos tiesas izdevumus 44,23 *euro*.

Tiesas sēdē pirmās instances tiesā prasītāja mutvārdos palielināja prasības summu un lūdza piedzīt no atbildētājas atlīdzību par morālo kaitējumu 5 000 *euro***.**

Ar Rēzeknes tiesas 2018.gada 25.septembra spriedumu noraidīta /pers. B/ prasība pret /pers. C/ par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu. Noraidīts arī atbildētājas lūgums par ar lietas vešanu saistīto izdevumu 44,23 *euro* piedziņu no prasītājas.

Spriedumā norādīts šāds pamatojums.

Prasītāja faktiski vēlas pārskatīt civillietu Nr.C22030507, jo viņas ieskatā atbildētāja nepamatoti iesniedza prasību tiesā un materiālais zaudējums viņas labā ir piedzīts nepamatoti. Šis apstāklis, kā arī atbildētājas lietā sniegtā melīgā informācija viņai radīja morālo kaitējumu.

Atbildētājas darbības, īstenojot savas tiesības, tajā skaitā iesniedzot prasības un lūgumus tiesā civillietā Nr.C22030507, sniedzot paskaidrojumus un tml., nav uzskatāmas par neatļautu darbību Civillikuma 1635.panta izpratnē, kas radītu tiesību aizskārumu prasītājai.

Nav pamata uzskatīt arī, ka atbildētāja būtu ļaunprātīgi izmantojusi savas tiesības, jo tiesvedība pēc viņas prasības ir pabeigta ar tiesas spriedumu viņas labā.

Izņemot norādi uz pagājušo tiesvedību un tiesvedības laikā sniegto informāciju, kuru prasītāja uzskata par nepatiesu, ne prasības pieteikumā, ne arī tiesas sēdē nav konkretizēts un sniegts pamatojums, kādā veidā atbildētāja nodarīja prasītājai morālo kaitējumu un kā tas izpaužas, kā arī prasība nav pamatota ar materiālo tiesību normām.

Līdz ar to prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētāja pieļāva viņas tiesību aizskārumu un ka spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru no prasītājas ir piedzīti zaudējumi, pats par sevi ir pietiekams pamats, lai konstatētu, ka no tā izrietošās sekas varētu radīt personai tiesību aizskārumu un būt par patstāvīgu pamatu prasībai par morālā kaitējuma piedziņu.

Civilprocesa likuma 203.panta normas izpratnē likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums ir saistošs, obligāts un izpildāms attiecīgās civillietas dalībniekiem. Turklāt tā objektīvās robežas attiecas ne tikai uz pašiem izspriestajiem prasījumiem, bet arī uz tiesas nodibinātajiem faktiem, kas pamato šos prasījumus.

Tādēļ absolūti nepamatoti uzskatīt, ka spēkā stājies tiesas spriedums var radīt pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai. Turklāt, kā izriet no prasītājas paskaidrojumiem, viņa labprātīgi izpildīja šo tiesas spriedumu.

Tādēļ nav pamata morālā kaitējuma atlīdzināšanai, un prasība ir noraidāma.

Ir noraidāms atbildētājas lūgums par izdevumu 44,23 *euro* piedziņu no prasītājas. Atbildētājas darba līguma tulkojums, par ko samaksāti 38,24 *euro*, nav pierādījums lietā, jo uz lietas būtību neattiecas; 0,99 *euro* par elektronisko dokumentu izprintēšanu ir saistīti ar šo līgumu, kā arī kvīts par 5

euro samaksu nav ņemama vērā, jo ir svešvalodā bez tulkojuma valsts valodā.

Prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, norādot, ka pārsūdz spriedumu pilnā apjomā un uzskata, ka viņai pienākas atlīdzība par morālo kaitējumu 5000 EUR.

Apelācijas sūdzībā atkārto tos pašus pušu strīda apstākļus, kas norādīti prasības pieteikumā, tostarp, par to, ka ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumu civillietā Nr.C22030507 noteikts piedzīt no prasītājas /pers. C/ labā materiālo zaudējumu 3 123,83 *euro*.

Papildus norāda, ka pirmās instances tiesa nav ievērojusi Latvijas Republikas Satversmes trešajā daļā 17.pantā noteikto, ka tiesa izskata lietas, pamatojoties uz tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem. Ignorēts tas, ka atbildētāja bija iesniegusi prasību uz viņai nepiederošu īpašumu, nav vērsusies /Nosaukums/būvvaldē.

Atbildētāja ir nodarījusi viņai morālu kaitējumu, jo rīkojusies pretēji kopīpašumu regulējošām Civillikuma normām un vērsusi pret prasītāju darbības, kuras neatbilst kopīpašnieku attiecību principiem. Remonts un pārbūve ir abu kopīpašnieku pienākums.

Atbildētājai nav noteikta reāla daļa kopīpašumā, kuru varētu uzskatīt par viņas mantu un līdz ar to kalpot par pamatu zaudējumu piedziņai. Civillietā Nr.C22030507 sniegta maldinoša informācija.

Neskatoties uz to, ka minētajā civillietā spriedums taisīts atbildētājas labā, viņa nav izmantojusi savas tiesības labā ticībā, jo nodarīja prasītājai morālas dabas ciešanas.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas morālā kaitējuma atlīdzību 5 000 *euro*.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja uzturēja apelācijas sūdzību pēc tajā norādītajiem motīviem un lūdza pilnīgi apmierināt prasību.

Atbildētāja 2019.gada 22.janvārī iesniedza lūgumu par lietas izskatīšanu bez viņas klātbūtnes.

Apelācijas instances tiesa uzskata par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētājas klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausījusies prasītājas paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasība kā nepamatota ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta un pamata grozījumi nav pieļaujami.

No iepriekš minētās tiesību normas izriet, ka lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā noteic:

1. prasības pieteikums (atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam un 426.panta otrajai daļai apelācijas instances tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas);
2. pirmās instances tiesas spriedums (izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā);
3. apelācijas (pretapelācijas) sūdzība apelācijas instances tiesa izskata pēc būtības prasītāja celto prasību - vai nu pilnā apjomā, vai kādā tās daļā, atkarībā no apelācijas (pretapelācijas) sūdzībā norādītā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 74.panta trešās daļas 3.punktu prasītājs ir tiesīgs grozīt prasības pamatu vai priekšmetu vai palielināt prasījuma apmēru tikai rakstveidā un tikai līdz lietas izskatīšanas pēc būtības uzsākšanai.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sēdes protokola (lietas 107. lapa) prasītāja mutvārdos palielināja prasības summu un lūdza piedzīt no atbildētājas atlīdzību par morālo kaitējumu 5 000 *euro*.

Minētā sakarā pirmās instances tiesā prasītājai tika izskaidrots, kādā kārtībā ir jāpalielina prasījuma apmērs, ko viņa nav izdarījusi.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka prasības pieteikumā norādītais pamats dod atbildētājam iespēju saprast, ko tieši prasītājs ar tiesas starpniecību vēlas panākt, un tādējādi pēc iespējas labāk sagatavoties celtās prasības atspēkošanai. Tāpat šis pamats ļauj tiesai identificēt tās apstrīdētās vai aizskartās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, kuru aizsardzības labad persona vērsusies tiesā un kuru tiesiskais novērtējums tiesai ir jāsniedz. Prasības pamatu nepieciešams noformulēt precīzi, lai to varētu skaidri atšķirt no ikvienas citas prasības, kas jau izspriesta vai vēl pastāv, vai nākotnē iespējama starp tām pašām pusēm, bet uz cita pamata (*sk. V. Bukovskis. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga, autoru izdevums, 1933, 303.lpp.*).

Arī Satversmes tiesa uzsvērusi, ka Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 3., 5. un 7.punkts kopsakarā ar 134.panta pirmo daļu aizsargā atbildētāja tiesības, jo uzliek prasītājam pienākumu pēc iespējas nepārprotami noformulēt savu prasījumu, kā arī iesniegt tā pamatotības pierādījumus (*sk. Satversmes tiesas 2012.gada 1.novembra sprieduma lietā Nr.2012-06-1 „Par Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 3., 5. un 7.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 90. un 92.pantam" 12.punktu*).

Pamatojoties uz norādītajiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas instances tiesā pret atbildētāju izskatāms strīds par morālā kaitējuma 3 000 *euro* piedziņu, proti, celtās prasības robežās, kaut apelācijas sūdzībā prasītāja lūdz piedzīt morālo kaitējumu 5 000 *euro*.

Noskaidrots, ka /pers. C/ 2007.gada 12.septembrī cēlusi Ludzas rajona tiesā prasību pret /pers. B/ par materiālā zaudējuma piedziņu, kuru Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija daļēji apmierināja ar 2014.gada 1.jūlija spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā 2015.gada 20.novembrī (lietas 82.-90.lapa). No Tiesu informācijas sistēmas redzams, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2015.gada 20.novembrī atteica ierosināt kasācijas tiesvedību minētajā lietā sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumu.

Saskaņā ar LR Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Tiesību doktrīnā ir atzīts: „Tā kā, ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas aizskartās tiesības vai panākt no atbildētāja apstrīdēto tiesību atzīšanu, prasītājam jāpierāda: 1) prasības aktīvais pamats, t.i., ka viņam piemīt tās tiesības, kuru aizstāvēšanu viņš lūdz (īpašuma vai valdījuma tiesības, prasījuma tiesības, kas pamatotas uz likumu vai līgumu); 2) prasības pasīvais pamats, t.i., ka šīs viņa tiesības aizskartas vai, ka atbildētājs šo tiesību realizēšanai liek šķēršļus, kādēļ viņam vajadzīga aizsardzība *(sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 341.lpp.)*.

To apstiprina arī Civilprocesa likuma 1.pants, kas personas tiesības vērsties tiesā saista ar aizskarto tiesību un interešu aizsardzību.

Tādējādi, pusei, kas uzskata, ka tās subjektīvās tiesības ir traucētas un tai nepieciešams novērst šo aizskārumu, ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Respektīvi, prasības tiesība ir subjekta tiesība prasīt tiesas aizsardzību, un tā ir Satversmes 92.pantā nostiprināto personas pamattiesību uz tiesas aizsardzību elements *(Civilprocesa likuma komentāri. I*

daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 329.lpp.).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja kļūdaini norāda, ka /pers. C/ konkrētajā situācijā nebija tiesības vērsties tiesā ar prasību par zaudējuma piedziņu. Respektīvi, apelācijas sūdzībā minētie apstākļi pārsvarā ir saistīti ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumu izskatīto lietu.

Civilprocesa likuma 96.panta otrajā daļā noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Minētā likuma norma pamatojas uz procesuālās ekonomijas principu un attiecas uz situācijām, kad kontradiktoriskā procesā izšķirtā strīdā, turklāt, izmantojot sprieduma pārsūdzības iespējas, ar spēkā stājušos spriedumu kādi fakti jau ir tikuši nodibināti. Būtisks ir likuma noteikums, ka abās lietās ir jābūt tām pašām pusēm.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumā konstatētiem faktiem par zaudējuma esību ir prejudiciāla nozīme Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas izpratnē (*skat. arī Civilprocesa likuma komentāri, trešais papildinātais izdevums, sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, TNA, Rīga, 2006,181.lpp.; Civilprocesa likuma komentāri, I daļa, sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, TNA, Rīga, 2011., 268.lpp.)*.

Civilprocesa likuma 203.panta trešajā daļā noteikts, ka pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā lietas dalībnieki, kā arī viņu tiesību pārņēmēji nav tiesīgi citā procesā apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus, kā arī no jauna celt tiesā prasību par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus. Šā panta piektajā daļā noteikts, ka spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir likuma spēks, tas ir obligāts un izpildāms visā valsts teritorijā, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Norādīto tiesību normu izpratnē likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums ir saistošs, obligāts un izpildāms attiecīgās civillietas dalībniekiem (viņu tiesību pārņēmējiem). Turklāt tā objektīvās robežas attiecas ne tikai uz pašiem izspriestajiem prasījumiem, bet arī uz tiesas nodibinātajiem faktiem, kas pamato šos prasījumus *(sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 439.lpp.)*. Spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir prejudiciāla nozīme attiecībā uz citiem spriedumiem, kuri tiek taisīti vēlāk citās civillietās. To paredz arī likuma „Par tiesu varu" 16.panta trešā daļa *(likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu)*. Citiem vārdiem, spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā, tiesa, izskatot citu lietu, nav tiesīga revidēt.

Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka iepriekš minētā likumīgā spēkā esošā Latgales apgabaltiesas 2014.gada 1.jūlija sprieduma objektīvās robežas (izspriestie prasījumi un nodibinātie fakti) izslēdz iespēju, ka šīs lietas ietvaros prasītāja varētu panākt faktu pārvērtēšanu, kas nodibināti šajā spriedumā.

Tādējādi minētā sakarā apelācijas sūdzībā izteiktie motīvi, kuros prasītāja pēc būtības lūdz pārvērtēt jau citā spriedumā nodibinātos faktus par zaudējuma esību un utml. apelācijas instances tiesai nav saistoši.

Prasības pieteikumā prasītāja lūdza "par apzināti nepatiesu faktu sagrozīšanu saukt viņu (/pers. C/) pie atbildības un par atbildētājai nodarīto morālo kaitējumu piedzīt 3 000 *euro*"(lietas 4.lapa).

Kā norādīts pirmās instances tiesas spriedumā, izņemot norādi uz citu tiesvedību un šīs tiesvedības laikā sniegto informāciju, kuru prasītāja uzskata par nepatiesu, ne prasības pieteikumā, ne arī pirmās instances tiesas sēdē nav konkretizēts un sniegts pamatojums, kādā veidā atbildētāja nodarīja prasītājai morālo kaitējumu un kā tas izpaužas.

Savā apelācijas sūdzībā prasītāja pēc būtības neapstrīdēja minēto tiesas secinājumu, bet atkārtoja prasības pieteikumā norādītos apstākļus par zaudējuma neesību citā lietā un viņas tiesībām vienpersoniski rīkoties ar pusēm piederošo kopīpašumu, tostarp faktiski pārmeta atbildētājai, ka jau izskatītas civillietas ietvaros viņa nav rīkojusies labā ticībā (lietas 128.lapa).

Kā atzīts tiesību doktrīnā, civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (*A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp.)*.

Civillietu tiesas kolēģija atkārto, ka prasītājas pēc būtības subjektīvu apsvērumu diktēts viedoklis par zaudējuma neesamību un prasītājas tiesībām vienpersoniski rīkoties ar pusēm piederošo kopīpašumu, kas atšķiras no atbildētājas iesniegtajos pierādījumos esošajiem faktiem, apelācijas instances tiesai nav saistošs Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas izpratnē.

Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešais teikums noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

„Komentējamais pants ikvienam garantē tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā, tostarp nodarītā morālā kaitējuma gadījumā. Jebkuras negatīvas sekas, kas tiek nodarītas ar nepamatotu aizskārumu, ar mantisku vai nemantisku raksturu, arī sāpes, ciešanas, neērtības, ir pamats atbilstoša atlīdzinājuma saņemšanai par savu tiesību aizskārumu [..]. [..] pretstatā krimināltiesībām vai administratīvajām tiesībām citās tiesību nozarēs nav iespējams precīzi legāli definēt, kas ir nepamatots personas tiesību aizskārums. Tiesību prettiesiska aizskāruma jēdziens civiltiesībās ir daudz plašāks nekā krimināltiesībās un administratīvajās tiesībās, jo, piemēram, civiltiesībās par prettiesisku darbību ir atzīstama arī tāda darbība, kas tieši nepārkāpj konkrētu tiesību normu, bet kas nepamatoti aizskar citas personas subjektīvās tiesības un likumīgās intereses" (*Latvijas Republikas SATVERSMES KOMENTĀRI. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Sagatavojis autoru kolektīvs. Zin. vad. prof. R.Balodis. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 152., 151.lpp.*).

„Nepamatots aizskārums var būt gan prasītājam, gan atbildētājam, un pēc Satversmes 92.panta viņiem abiem ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu, ja vien noticis nepamatots tiesību aizskārums. [..] Ja prasītājs zina, ka viņa prasība nav pamatota un ka atbildētājs vēlākā tiesas procesā to droši varēs pierādīt, bet prasītājs šādos apstākļos iesniedz prasību tiesā [..], viņa rīcība nav labā ticībā [..]." (*sk. Z.Pētersone. Intelektuālā īpašuma civiltiesiskās aizsardzības līdzekļi.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 115.lpp.*).

Civillikuma 1635.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (*arī morālais kaitējums*), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Šai sakarā arī tiesību doktrīnā uzsvērts, "lai prasītu apmierinājumu, ir jānoskaidro, vai un ciktāl aizskārēju var vainot par viņa darbību vai bezdarbību" (*sk. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.- 2400.p.). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgajā zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 1998,114.lpp.*).

Civillikuma 1.pantā noteikts, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

"Labas ticības princips nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno subjektīvie pienākumi jāpilda, ievērojot citu personu pamatotās intereses. Civillikuma 1.pants palīdz novērst gadījumus, kuros civiltiesību subjekti savas tiesības izmanto vai pienākumus izpilda neattaisnojamā veidā vai neattaisnojamu mērķu sasniegšanai, rīkodamies pēc likuma vai tiesiskā darījuma burta, taču pretēji tā patiesajiem mērķiem. Tāpēc saskaņā ar labas

ticības principu personai var tikt liegta subjektīvo tiesību īstenošana vai pat subjektīvo pienākumu izpilde, ja izrādās, ka otras puses pretējās intereses saskaņā ar likuma mērķi un konkrētās lietas apstākļiem ir atzīstamas par svarīgākām. Šādā gadījumā tiesisku aizsardzību bauda otra puse, kuras intereses tiek atzītas par pamatotām un aizsargājām. Labas ticības principa pamatā ir atziņa, ka tiesību izlietošanā un pienākumu izpildē katram subjektam ir jāievēro noteiktas ētiskas robežas, kuru pārkāpšanas gadījumā viņš nebauda tiesisku aizsardzību (*sk. Kaspars Balodis. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007, 141.lpp.).*

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka atbildētāja, 2007.gada 12.septembrī ceļot prasību par zaudējuma piedziņu, sniedzot juridisko un faktoloģisko pamatojumu šīs prasības apmierināšanai, rīkojusies godprātīgi, ievērojot LR Satversmes 92.pantā un Civilprocesa likuma 1.pantā noteikto. Kā jau norādīts iepriekš, ar Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 1.jūlija spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā 2015.gada 20.novembrī, daļēji apmierināta /pers. C/ prasība pret /pers. B/ par zaudējuma piedziņu.

Juridiskajā literatūrā un praksē atzīts, ka šo (*Civilprocesa likuma 1.pantā*) piešķirto tiesību godprātīga izmantošana nevar būt par iemeslu, lai pret personu piemērotu civiltiesisko atbildību, tas ir, ar likumu piešķirto procesuālo tiesību izmantošanu nevar vērst par sliktu personai, kas šīs tiesības izmanto (*sal. Čepāne I. tiesības uz taisnīgu tiesu kā personas pamattiesības. Jurista Vārds. 2005.gada 27.septembris, Nr.36 (391)*).

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja nepamatoti atsaukusies uz Civillikuma 1.pantā ietverto labas ticības principa pārkāpšanu no atbildētājas puses.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka konkrētajā situācijā prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētāja pieļāva viņas tiesību aizskārumu un, ka spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru no prasītājas ir piedzīti zaudējumi, pats par sevi ir pietiekams pamats, lai konstatētu, ka no tā izrietošās sekas varētu radīt personai tiesību aizskārumu un būt par patstāvīgu pamatu prasībai par morālā kaitējuma piedziņu.

Tādā veidā apelācijas instances tiesa uzskata, ka prasības apmierināšanai nav tiesiska pamata, līdz ar to tā kā nepamatota ir noraidāma.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas secinājumi ir balstīti uz pareizi novērtētiem pierādījumiem lietā, tiesa pareizi piemērojusi likumu normas, kas regulē strīdīgās tiesiskās attiecības, un pamatoti noraidījusi prasību par morālā kaitējuma piedziņu.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka prasītāja īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 413.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa, neievērojot apelācijas sūdzības motīvus, noraidīja prasību par morālā kaitējuma piedziņu, pēc būtības izskatot lietu analoģiski pirmās instances tiesas nolēmumam.

Noskaidrots, ka ar Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 4.decembra lēmumu prasītāja, iesniedzot prasību par morālā kaitējuma piedziņu, ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos (lietas 49.lapa).

Tāpat, ar Rēzeknes tiesas tiesnese s 2018.gada 22.oktobra lēmumu prasītāja, iesniedzot apelācijas sūdzību, ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos (lietas 126.lapa).

Civilprocesa likuma 42.panta pirmās un ceturtās daļas izpratnē, ja prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, bet prasība ir noraidīta, tad tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmo daļu lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu apelācijas instances tiesā 0,56 *euro*, kas nav samaksāti iepriekš (lietas 145.lapa).

Tā kā prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, tiesas izdevumus, kuros ietilpst valsts nodeva par prasības pieteikumu un apelācijas sūdzību, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu, uzņemas valsts, kā to noteic Civilprocesa likuma 42.panta norma.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt pilnīgi /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par morālā kaitējuma piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2019.gada 30.janvāra, Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un, samaksājot drošības naudu 300 *euro* kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas vai juridiskās personas datus.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale
Tiesnese A.Šilova
Tiesnesis I.Stivriņš